Raftul
Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

PETER CAREY

Viața mea clandestină

Traducere din engleză și note de
VALI FLORESCU

HUMANITAS
fiction

Coperta
ANGELA ROTARU

Redactor
ANDREEA RĂSUCEANU

PETER CAREY
HIS ILLEGAL SELF
Copyright © 2008 Peter Carey
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2010, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CAREY, PETER
Viața mea clandestină / Peter Carey; trad.: Vali Florescu. –
București: Humanitas Fiction, 2010
ISBN 978-973-689-366-7

I. Florescu, Vali (trad.)

821.111(94)

Pentru Bel

1

Nu existau fotografii cu tatăl băiatului în casa din nordul statului New York. Fusese *persona non grata* de la Crăciunul anului 1964, cu șase luni înainte de nașterea copilului. Existau însă numeroase poze cu mama lui. Iat-o, aici are părul scurt și blond, iar bronzul îi accentuează albul ochilor. Și tot ea e și aici, cu părul negru, și nu seamănă cu fata blondă nici măcar cât o soră, deși parcă în ochi au aceeași strălucire atentă.

Se spunea că e și ea actriță, la fel ca bunica ei. Se putea preschimba în oricine dorea. Băiatul nu avea nici un motiv să se îndoiască de asta, dat fiind faptul că nu-și mai văzuse mama de când avea doi ani. Era fiica rătăcitoare, sfânta căzută din ceruri, asemenea icoanei pe care bunicul o adusese odată de la Atena – argint strălucitor, tămâie cu iz de mosc – deși nimeni nu-i spusese niciodată băiatului cum miroase mama lui.

Apoi, când băiatul avea aproape opt ani, o femeie ieșise din lift și intrase în apartamentul de pe Sixty-second Street, iar el o recunoscuse imediat. Nu-i spusese nimeni să se aștepte la așa ceva.

Cam așa stăteau lucrurile dacă erai crescut de bunica Selkirk. Erai un soi de insectă drăgălașă și trebuia să faci cunoștință cu lucrurile prin propriile tale antene, prin intermediul modelelor caleidoscopice din ochii celorlați. Nimeni n-ar fi visat vreodată să-ți spună uite-o pe mama ta, se întoarce la tine. În loc de asta, bunica lui i-a zis să-și pună puloverul. Și-a luat geanta, și-a căutat cheile, după care au pornit toți trei către Bloomingdale's, de parcă ar fi fost un magazin de delicatese. Nimic deosebit, asta făceau și când erau doar ei doi. Traversau parcul, apoi o luau în jos pe Lex. Băiatul stătea aproape de străina aceea superbă, cu un rucsac

kaki burdușit în spate. Sângele lui era și sângele ei, și-l auzea acum zvâcnindu-i în urechi. Și-o închipuise blondă, cu privire ageră, zveltă și întinsă ca un arc, semănând bine cu bunica, însă mai zvârlugă. Era complet diferită; era exact la fel. Când au ajuns la Bloomingdale's, începuseră deja să se certe pe numele lui.

Cum i-ai spus lui Che? a întrebat-o pe bunică.

I-am spus pe nume, a răspuns bunica Selkirk, ciufulind părul băiatului, a cărui nuanță văratică începea să se închidă. Așa i-am spus. I-a aruncat mamei un surâs alb și strălucitor. Băiatul s-a gândit: O, o!

Mie mi s-a părut că i-ai spus Jay, a zis mama.

Bunica s-a întors cu o privire tăioasă spre vânzătoarea care era ocupată să se holbeze la mama cea hipioată.

Aș vrea să încerc un Artemis, vă rog.

Bunica Selkirk era ceea ce se numește o femeie din Upper East Side – pomeți înalți, păr grizonat perfect coafat – totuși, ea însăși se cataloga în cu totul alți termeni. Sunt ultimul suflet boem, îi plăcea să spună, în primul rând băiatului, asta însemnând că nimeni nu-i spunea ei ce să facă, cel puțin nu de când bunicul Selkirk îl aruncase pe Buddha pe fereastră și se mutase cu Piticania aia otrăvită.

Pe lângă asta, bunicul mai făcuse o sumedenie de alte lucruri, printre care că renunțase la locul din consiliul de administrație și se dedicase vieții spirituale. Când plecase el, plecase și ea. Apartamentul din Park Avenue era al bunicii, fusese dintotdeauna al ei, însă acum dacă îl foloseau o dată pe lună. Cea mai mare parte a timpului și-o petreceau la Kenoza Lake, lângă Jeffersonville, New York, un oraș de vreo patru sute de suflete, unde nu locuia „nimeni". Bunica făcea vase de ceramică raku[1] și vâslea la o barcă grea, de scândură. După asta, băiatul nu prea și-a mai văzut bunicul, singura lui legătură cu el fiind cărțile poștale acoperite cu un scris minuscul pe care le primea din când în când. Buster Selkirk era în stare să facă să încapă un întreg roman pe o singură carte poștală.

1 Tip de ceramică japoneză de culoare închisă, cu aspect aparent rudimentar, smălțuită cu lac de plumb, folosită în ceremonia ceaiului.

În ultimii cinci ani, fuseseră doar ei doi, bunica și băiatul. Ea punea în undiță râma vie ca să prindă bibanul cu gura largă și tot ea îi spusese Jay în loc de Che. Nu era prin preajmă nici un copil cu care să se joace. Nu avea nici un animal de casă, fiindcă bunica era alergică. Însă toamna erau mere Cox's Pippins[1], furtuni puternice, picioare goale, noroi cald și stele din sticlă spartă și împrăștiată pretutindeni pe cerul răcoros. Nu poți învăța lucrurile astea nicăieri, a zis bunica. I-a spus că are de gând să-i ofere o educație victoriană. Era mai bună decât „toate astea".

Dar a fost botezat Che, nu-i așa?

Încheietura bunicii era albă și netedă precum burta de plătică. Partea bronzată a brațului ei era cafenie, însă parfumul îl încercase pe partea albă – sânge albastru, la asta se gândise privindu-i venele.

Botezat? Tatăl lui e evreu, a zis bunica. Mireasma asta e prea bătrânicioasă pentru ea, i-a spus femeii de la Bloomingdale's, care a ridicat o sprânceană prudentă către mamă. Mama a dat din umeri, a „ce să-i faci?". Prea floral, a zis bunica Selkirk, fără pic de îndoială în propriu-i fler.

Deci cum îl cheamă, Jay?

Bunica s-a răsucit pe călcâie și băiatul a simțit un soi de izbitură și un plescăit neașteptat în stomacul gata să i se reverse. Ce-ai de te cerți cu mine? a șoptit. Tu nu-nțelegi ce vorbesc cu tine?

Vânzătoarea și-a strâns gura pungă, absorbită de discuții.

Dă-mi Chanelul, a zis bunica Selkirk.

În timp ce vânzătoarea împacheta parfumul, bunica Selkirk a scris un cec. Apoi și-a luat mănușile din piele de ied deschisă la culoare de pe tejgheaua de sticlă. Băiatul a privit-o cum și le pune, deget cu deget, subțiri, dar rezistente precum pielea de țipar. Le simțea gustul în gură.

Doar nu vrei să-i spun Che în Bloomingdale's, a susurat amenințător bunica, oferindu-i în cele din urmă cadoul mamei.

Șșș, a zis mama.

Bunica a ridicat brusc din sprâncene.

---

1 Sau Cox's Orange Pippin, specie de mere originară din Marea Britanie, creată în secolul al XIX-lea de horticultorul Richard Cox.

Lasă-te purtată de val, a spus mama. Băiatul a mângâiat-o pe șold și l-a găsit plăcut la pipăit și neîncorsetat.

De val? Bunica avea un surâs larg și înfricoșător și ochi de un albastru-deschis plini de furie. Auzi, să mă las purtată de *val*!

Vă mulțumim, a spus fata, pentru că ați cumpărat de la Bloomingdale's.

Bunica a privit-o pe mama cu toată atenția. Asta cred comuniștii? Che! a strigat, fluturându-și degetele înmănușate, ca într-o partidă de mimă.

Nu sunt comunistă, OK?

Băiatul nu voia decât liniște și pace. Le-a urmat, cu stomacul scoțându-i zgomote de protest.

Che, Che! Lasă-te purtat de val! Uită-te la tine! Crezi că ai putea să fii chiar mai ridicol de atât?

Băiatul s-a gândit îndelung la mama lui cea ilegitimă. Știa cine e, deși nimeni n-o spunea clar și răspicat. O știa așa cum se obișnuise să prindă din zbor lucrurile importante, din aluzii și șoapte, auzind pe cineva vorbind la telefon, deși acest eveniment aparte era mult mai limpede, o știa din secunda în care ea năvălise în apartament, din felul în care îl ținuse în brațe și-l strânsese mai-mai să-l sufoce și-l sărutase pe gât. Se gândise la ea în atât de multe nopți și iată că acum se afla aici, neschimbată, total diferită – cu piele de culoarea mierii și păr încurcat, în cincisprezece nuanțe. Avea șiraguri de mărgele hinduse la gât, clopoței minusculi de argint la glezne, era un înger trimis de Dumnezeu.

Bunica Selkirk a apucat-o de mărgelele hinduse. Ce-s astea? Asta poartă acum clasa muncitoare?

Eu sunt chiar clasa muncitoare. Prin definiție.

Băiatul a strâns mâna bunicii, însă ea și-a eliberat-o, nervoasă. Unde-i tatăl lui? Îl dau mereu la televizor. Se lasă și el purtat de val?

Băiatul a râgâit discret în palmă. Era imposibil să-l fi auzit cineva, însă bunica a făcut vânt cu mâna, de parcă ar fi prins o muscă. I-am zis Jay fiindcă mi-era teamă pentru tine, a spus în cele din urmă. Poate ar fi trebuit să-i spun John Doe. Dumnezeu să mă ajute, a strigat, și mulțimile s-au despărțit în fața ei. Acum înțeleg că mi-am făcut griji ca proasta.

Mama l-a privit pe băiat ridicând din sprâncene și, într-un final, i-a luat mâna într-a ei. El a fost încântat să i-o simtă în jurul mâinii lui, plăcută la atingere și liniștitoare. Ea l-a gâdilat pe ascuns în palmă. El a ridicat ochii spre ea, zâmbind. Ea a privit în jos spre el, surâzând. Lângă ei, bunica era foc și pară.

De-asta ți-am plătit studiile la Harvard? A oftat. Rău a mai ajuns familia Rosenberg.

Băiatul nu mai auzea nimic, topit de dragoste.

Acum erau deja pe bulevardul Lexington și bunica lui se uita după un taxi. În mod normal, s-ar fi repezit spre primul taxi. Doar că acum mâna lui se afla în mâna mamei lui adevărate și erau marsupieni ce fugeau spre metrou, râzând.

În Bloomingdale's, totul fusese atât de alb și de scânteietor, din alamă strălucitoare. Acum alergau pe trepte în jos. Aproape că zburau.

La turnicheții de la metrou i-a dat drumul la mână și l-a împins pe sub bara de acces. Și-a strecurat rucsacul pe dedesubt. El chicotea, beat de fericire. Râdea și ea. Pășiseră pe o altă planetă și, când au năvălit pe peron, tavanul era acoperit de o rugină stranie, iar podeaua era pătată și punctată de gumă înnegrită – deci asta era lumea reală, al cărei vaiet ajungea la el prin grătarele de aerisire de pe Lex.

Au fugit amândoi spre trenul local, în timp ce inima-i bubuia și stomacul îi era plin de balonașe, ca o spumă de înghețată. Ea i-a mai luat o dată mâna și i-a sărutat-o, împiedicându-se.

Trenul de ora 6 l-a purtat prin bezna brăzdată de bobine de sârmă desfășurate, și întreaga lui viață s-a schimbat pe loc. A mai râgâit o dată. Vagoanele se legănau și scârțâiau, iar din întunericul ferăstruit răsăreau brusc în fața ochilor săi hățișuri dese de cabluri grosolane. Și apoi s-a aflat, pentru prima oară în viața lui, în Gara Grand Central și au pornit iar pe peronul metroului, mână în mână, alunecând amândoi, asemenea unor iezi nou-născuți.

Erau oameni care locuiau în cutii de carton. Un băiat orb își zornăia monedele de zece și douăzeci și cinci de cenți într-o cutie de metal. Metroul aștepta, pictat ca un războinic, și au sărit în el împreună, iar ușile s-au închis, crude ca niște capcane, harști,

harşti, harşti, şi s-a trezit cu faţa lipită de rochia de culoarea iasomiei a mamei lui. Mâna ei îi sprijinea ceafa. Se afla sub pământ, aşa cum îi prezisese Cameron de la 5D. O să vină după tine, omule. O să te ia pe sus şi o să te ducă de-aici.

În tunelele dintre Times Square şi Port Authority, un ciudat a trecut pe lângă ei şi a ridicat un pumn. Tot înainte! a strigat.

Te cunoştea, aşa-i?

Ea s-a strâmbat.

E SSD?

Ea n-avea cum să se aştepte la asta – Cameron îl învăţase politică.

E MP? a întrebat el.

Ea a pufnit în râs. Tu te-auzi ce spui? a zis. Ştii ce înseamnă SSD?

Studenţi pentru o Societate Democratică, a zis el. MP este Muncitoresc Progresist. Sunt facţiunea maoistă. Vezi, eşti celebră. Ştiu totul despre tine.

Nu prea cred.

Eşti cam ca Weathermen[1].

Ce sunt?

Sunt sigur de asta.

Ai greşit facţiunea, scumpule.

Îl tachina. N-ar fi trebuit s-o facă. El se gândise la ea în fiecare zi, mereu, când stătea pe doc, lângă lac, unde ea era lumina îngerească, arzătoare, a soarelui. Ştia că şi tatăl lui e celebru, îl vedea la televizor, un soldat în luptă. David a schimbat istoria.

Au aşteptat la coadă. Lângă ei se afla un bărbat cu un geamantan legat cu sfoară verde-aprins. Nu mai fusese în viaţa lui într-un asemenea loc.

---

1 Weathermen sau the Weather Underground Organization, organizaţie americană radicală de stânga, fondată în 1969 de lideri şi membri ai SSD, celebră pentru campania intensă împotriva guvernului şi a unor bănci, desfăşurată între 1969 şi mijlocul anilor ’70, constând în bombardamente, revolte şi atacuri asupra unor închisori, precedate de comunicate ce dezvăluiau motivele acestor acţiuni.